



บทบาทของสตรีใน จะเพิ่มสูงขึ้น

ญี่ปุ่น

ธันธรรค์ เลิศในสัตย์

คณบดีบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

E-mail: orbusiness@hotmail.com

ในเดือนเมษายนปีนี้แล้ว นายกรัฐมนตรีอาเบะได้เรียกร้องไปยังองค์กรทางเศรษฐกิจหลักทั้ง 3 องค์กรของญี่ปุ่น เกี่ยวกับบทบาทของสตรีในภาคธุรกิจในอนาคตว่า อยากจะให้ภายในปี 2020 นี้ อัตราส่วนของสตรีในตำแหน่งบังคับบัญชา เป็น 30% โดยเฉพาะบริษัทที่เข้าตลาดหลักทรัพย์ ควรจะมีกรรมการที่เป็นสตรีอย่างน้อยหนึ่งคน ให้สตรีมีบทบาทเป็นเสาหลักหนึ่งในยุทธศาสตร์ของญี่ปุ่น

จากการสำรวจในปีที่ผ่านมา พบว่า บริษัทจำนวนมาก กำลังผลักดันให้สตรีมีบทบาทมากขึ้น บางแห่งถึงกับเน้นการเป็นผู้บริหารระดับสูงของสตรีอีกด้วย จากการจัดอันดับ การจ้างสตรีเข้ามาทำงาน ปรากฏว่า ยักษ์ใหญ่ธุรกิจขายปลีก อย่าง 7-Eleven หรือ AEON เข้ามาเป็น 10 อันดับแรก คือ ได้อันดับ 7 และอันดับ 9 ทั้ง 2 บริษัท มีเป้าหมายจำนวนผู้บริหารที่เป็นสตรีอีกด้วย ตั้งแต่ปี 2012 โดย

เฉพาะ 7-Eleven นั้นมี “โครงการส่งเสริม diversity” โดยมีเป้าหมายว่า ภายในเดือนกุมภาพันธ์ปี 2015 จะให้มีสตรีที่มีระดับหัวหน้าแผนกขึ้นไป มีอัตรา 20% จึงได้มีโปรแกรมเสริมสร้าง leader หรือระดับบริหารสตรีอย่างจริงจัง เช่น “Women’s Management Community” ผลักดันการสร้าง Career ให้แก่สตรี โดยผ่านการสร้างเครือข่ายหรือกลุ่มศึกษาต่างๆ ในจำนวนนั้น ถ้ามีบุคลากรที่มีความเป็นเลิศ ก็จะต้องผลักดันแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารในระดับที่สูงขึ้น เมื่อได้รับการแต่งตั้งแล้ว ก็จะสร้างประสบการณ์ แล้วเติบโตต่อไป

ในอีกด้านหนึ่งก็มีการส่งเสริมสตรีให้ทำงาน ก็มีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะสตรีที่แต่งงานแล้ว ที่ต้องเลี้ยงลูกพร้อมกับทำงาน การให้มีบทบาทนั้น เป็นต้นว่า 7-Eleven นำเอาพนักงานสตรีที่ต้องเลี้ยงลูกมารวมกัน แล้วลองชิมอาหารกล่อง เบนโตะของคู่แข่ง Itoyokado แล้ว

ประเมินเปรียบเทียบ เป็นการใช้ประโยชน์ของประสบการณ์การเลี้ยงลูกมาใช้เป็นประโยชน์ การที่มีบทบาทมากขึ้นเป็นหนทางหนึ่งที่ป้องกันไม่ให้ลาออกจากการได้ ผลของการรณรงค์นี้ ทำให้มีอัตราของพนักงานสตรี เป็น 20% สามารถบรรลุเป้าหมายได้ก่อน และได้ตั้งเป้าหมายต่อไปว่า ภายใน ปี 2016 จะเพิ่มขึ้นเป็น 30%

AEON ก็เช่นเดียวกัน ได้ตั้งเป้าหมายไว้ในปี 2016 ที่ 30% และในปี 2020 ที่ 50% แผนงานเพื่อบรรลุเป้าหมายนี้ ก็คือการตั้งสำนักงานส่งเสริม Diversity เช่นเดียวกัน เป็นเป้าหมายให้แก่แต่ละทุกฝ่ายงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นว่า “โครงการ ฝึกอบรมผู้บริหารระดับต้น” ที่เป็นโครงการศึกษาร่วมกัน เพื่อเรียนรู้พื้นฐานของกลยุทธ์การบริหาร การตลาด การเงิน งานบุคคล เป็นต้น ในจำนวนนั้นมีผู้เข้ารับการอบรม เป็นสตรีประมาณ 30% นอกจากนี้ ในการฝึกอบรมผู้บริหารระดับกลางขึ้นไป ก็มีสตรีอยู่ 30% เช่นเดียวกัน

จากข้อมูลที่ได้มาจะเห็นได้ว่า บริษัทที่ได้รับการจัดอันดับสูงว่า สตรีมีบทบาทสูง อย่างเช่น 7-Eleven หรือ AEON นั้น ได้ดำเนินการมาตรการหรือแผนงานการส่งเสริมอย่างไรบ้างแล้ว ในจำนวนนั้นมีโครงการหนึ่งที่จะสร้างเสริมความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่เรียกว่า “Talent Management” บริษัทที่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก ก็มี อันดับ 3 อย่าง Japan IBM บริษัทนี้ ได้มีความจริงจังกับบทบาทของสตรีมานานแล้ว มีอัตราส่วนสตรีที่เป็นกรรมการบริษัทประมาณ 10% ซึ่ง จำนวนกรรมการที่เป็นสตรีของบริษัทนี้มีมากกว่าอันดับ 1 และ 2 อย่างซีไอเอหรือซูมิโตโมประกันชีวิต อย่างมากบริษัท



ได้สร้างบุคลากรที่เป็นสตรีในระดับฝ่ายขึ้นไปที่สามารถมีบทบาทในต่างๆ ทั่วโลกได้อีกด้วย กระบวนการก็คือ คัดเลือกสตรีที่จะก้าวขึ้นเป็นผู้บริหาร จำนวนกว่า 10 คน แล้วให้มีการฝึกอบรม สร้าง career เพื่อให้รู้ว่า ในการอยู่ในตำแหน่งที่สูงขึ้นนั้น จำเป็นต้องมีความรู้หรือประสบการณ์อะไรบ้าง จะมีการทบทวนทุกๆ ปี เพื่อคัดเลือกบุคลากรขึ้นมาใหม่

ทางด้านการสนับสนุนสตรีที่ต้องทำงาน และเลี้ยงบุตรนั้น บริษัทญี่ปุ่น ได้มีการสร้างสภาพแวดล้อมที่ทำงานที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถทำงานได้นานอยู่บ้าง แต่ในความเป็นจริงแล้ว เมื่อสตรีแต่งงาน แรงงานของสตรีก็จะลดต่ำลง ต้องใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตร จากนั้น จึงค่อยเพิ่มขึ้นมาใหม่ แต่ไม่ได้มีการสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้แก่สตรีมากนัก

ดังนั้น ประเด็นสำคัญของการส่งเสริมบทบาทสตรีในบริษัท จึงเปลี่ยนเป็นการสนับสนุนการสร้าง career ของพนักงานสตรี แต่ละคนๆ โดยการสนับสนุนให้สามารถทำงานได้ เลี้ยงบุตรได้ด้วย บริษัทที่ต้องการสร้างความมุ่งมั่นให้แก่พลังสตรี ให้เป็นกำลังสำคัญของบริษัทนั้น จะต้องจริงจัง ที่จะต้องเน้นการสร้างเสริมแต่ละคนๆ ให้มากยิ่งขึ้น

บริษัทญี่ปุ่นเองจากยุคของ “ปริมาณ” โดยการเพิ่มจำนวนของพนักงานสตรี จำเป็นเปลี่ยนไปสู่ยุคของ “คุณภาพ” ในการสร้างให้พนักงานสตรีที่มีความสามารถสูง ให้มีบทบาทการเป็นผู้นำให้มากยิ่งขึ้น สิ่งนี้เองจึงเป็นการแสดงให้เห็นการสร้างบทบาทของสตรีให้มากขึ้นในอนาคตที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีอัตราส่วนของผู้บริหารเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ญี่ปุ่นยังล้าหลังในเรื่องนี้อยู่มาก จึงเป็นประเด็นที่รัฐบาลต้องออกมาแสดงให้เห็นพรรคคนเกี่ยวกับเรื่องนี้ ให้เป็นวาระแห่งชาติ 